

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 2. „Sloboda kretanja radnika”**

Zagreb, 19. srpnja 2007. godine

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 2 – SLOBODA KRETANJA RADNIKA

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 2. „Sloboda kretanja radnika“ kakva je na snazi 1. ožujka 2007. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra 2009. godinu ciljnom godinom svog pristupanja EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II.a. Pristup tržištu rada

Hrvatski pravni okvir koji uređuje materiju pristupa tržištu rada čine sljedeći pravni izvori:

- Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 – pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 – pročišćeni tekst, 55/01)
- Zakon o strancima (NN 109/03)
- Zakon o strancima (novi zakon donesen u Hrvatskom saboru 13. srpnja 2007. godine, još nije objavljen u Narodnim novinama)
- Zakon o upravnim pristojbama (NN 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04 i 141/04)
- Zakon o radu (NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01, 82/01, 114/03, 142/03, 30/04, 137/04, 68/05)
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03 i 151/03)
- Zakon o državnim službenicima (NN 92/05)
- Zakon o javnom bilježništvu (NN 78/93, 29/94, 162/98)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06)
- Zakon o liječništvu (NN 121/03)
- Zakon o ljekarništvu (NN 121/03)
- Zakon o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti (NN 121/03)
- Zakon o osnovnom školstvu (NN 26/93, 27/93, 7/96, 59/01, 114/01, 69/03 - pročišćeni tekst, 76/05)
- Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 49/99, 63/00, 103/03, 177/04, 71/07)

- Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 106/99 i 63/00)
- pripadajući podzakonski akti [Pravilnik o obavljanju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem izvan Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (NN 96/02), Pravilnik o načinu prijavljivanja i vođenju evidencija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (NN 57/06), Pravilnik o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad (NN 94/02), Pravilnik o odgovarajućem smještaju (NN 96/02), Odluka o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova (NN 92/03), Odluka o isplati novčane naknade u jednokratnom iznosu (NN 92/03), Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama, graničnim propusnicama te o načinu postupanja prema strancima (NN 202/03, 10/05, 19/05), Pravilnik o izdavanju putnih listova, viza i posebnih osobnih iskaznica (NN 87/05), Uredba o viznom sustavu (NN 127/05), Pravilnik o statusu stranaca (NN 202/03 i 145/04), Rješenje ministra unutarnjih poslova o utvrđivanju cijene obrazaca iz članka 44. stavka 1. Pravilnika o statusu stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 95/04, 137/05)].

Najvažnija relevantna pravna stečevina EU:

- Ugovor o osnivanju Europske zajednice (čl. 39. UEZ)
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice
- Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihove obitelji da se slobodno kreću i borave na teritoriju država članica, kojom se vrši izmjena i dopuna Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i ukidaju Direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ
- Direktiva Vijeća 98/49/EZ od 29. lipnja 1998. o zaštiti prava na dodatnu mirovinu zaposlenih i samozaposlenih osoba koje se kreću unutar Zajednice.

Zapošljavanje stranaca u Hrvatskoj sada uređuje Zakon o strancima (NN 109/03), koji utvrđuje uvjete ulaska, kretanja i boravka te rad stranaca u Hrvatskoj. Stranci u Hrvatskoj mogu raditi na temelju radne ili poslovne dozvole, te je tim kategorijama dozvola pokriven rad osoba u radnom odnosu i samostalno zaposlenih osoba. Stranci kojima je izdana radna dozvola moraju imati odobrenje privremenog boravka u svrhu rada u Hrvatskoj, a institutom poslovne dozvole stranac istovremeno ima odobrenje boravka i rada u Hrvatskoj. Zakon o strancima također utvrđuje strance kojima se radne dozvole izdaju izvan godišnje kvote, te 23 kategorije stranaca koji za određenu vrstu posla ne moraju imati radnu dozvolu ili se nalaze već u nekom statusu u Hrvatskoj kojim su oslobođeni izdavanja radne dozvole. Iz sadašnjeg stanja propisa proizlazi da državljani država članica EU čiji status je reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (NN-MU 14/01) uživaju povoljniji tretman od državljana trećih država, na način da se njihove radne dozvole ne računavaju u godišnju kvotu, te da ključno osoblje trgovačkih društava koje je definirano Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju ne mora imati radnu dozvolu. Radne i poslovne dozvole izdaju nadležna tijela Ministarstva unutarnjih poslova – policijske uprave/postaje prema sjedištu poslodavca odnosno boravku stranca. Odobrenje privremenog boravka u obliku naljepnice u važeću putnu ispravu stranca, unosi policijska uprava/policajska postaja. Odobrenje prvog privremenog boravka stranim državljanima unose diplomatske misije odnosno konzularni uredi Republike Hrvatske u inozemstvu.

Hrvatska ističe da je 13. srpnja 2007. godine u Hrvatskom saboru donesen **novi Zakon o strancima**, koji će stupiti na snagu 1. siječnja 2008. godine. Međutim, odredbe članka 67.

stavka 3., članka 94., 96., 97. i 98. i glave XI. (Ulazak, boravak i rad državljana država članica EEP i članova njihovih obitelji) i XII. (Boravak i rad državljana trećih država koji imaju odobren stalni boravak u jednoj od država članica EEP i članova njihovih obitelji) stupit će na snagu danom pristupanja Hrvatske EU. Novi Zakon o strancima donesen je radi usklađivanja s opsežnom pravnom stečevinom EU, koja zadire u nekoliko pregovaračkih poglavlja. U području pristupa tržištu rada, a u svrhu usklađivanja i učinkovite provedbe relevantne pravne stečevine (čl. 39. Ugovora o EZ, Uredba (EEZ) br. 1612/68 i Direktiva 2004/38/EZ), novi Zakon:

- ukida radne i poslovne dozvole kao uvjet za rad državljana država članica Europskog ekonomskog prostora (EEP) i članova njihovih obitelji,
- uređuje problematiku ulaska i boravka državljana država članica EEP i članova njihove obitelji (neovisno o njihovu državljanstvu), a posebice radnika u slučaju neskrivljene nezaposlenosti, bolesti ili ozljede, kao i pitanja samostalnog boravka članova obitelji radnika migranta (npr. u slučaju radnikove smrti, razvoda itd.) te odobrenje stalnog boravka radnicima migrantima iz EEP i članovima njihove obitelji.

Premda sukladno pravnoj stečevini nije potrebno provoditi slobodu kretanja radnika **u pogledu radnih mjesta koja uključuju izvršenje državne/javne vlasti**, prema Zakonu o državnim službenicima moguće je zapošljavanje stranaca u državnoj službi na radna mjesta koja uključuju izvršenje državne vlasti, ali uz uvjet prethodnog odobrenja središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke poslove. Takve osobe sada također podliježu i odredbama koje reguliraju izdavanje radnih dozvola i moraju imati odobrenje privremenog boravka u svrhu rada u Hrvatskoj sukladno odredbama Zakona o strancima (NN 109/03). Međutim, od dana pristupanja Hrvatske EU, sukladno novom Zakonu o strancima (donesenom u Hrvatskom saboru 13. srpnja 2007. godine), državljanima država članica i članovima njihovih obitelji za takav oblik rada više neće biti potrebna radna dozvola, već samo prethodno odobrenje središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke poslove.

Prema sadašnjim propisima **radnici stranci i članovi njihovih obitelji** čiji je status reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju trebaju radnu dozvolu za rad u Hrvatskoj. Njihova se radna dozvola ne uračunava u kvotu, pa su na taj način članovi obitelji radnika iz EU i sam radnik iz EU povoljnije tretirani u odnosu na ostale strance. Članovi obitelji radnika migranta iz države članice EU (neovisno da li državljanin država članica EU ili trećih država) imaju pravo na odobrenje privremenog boravka u Hrvatskoj u svrhu spajanja obitelji za cijelo vremensko razdoblje za koje je radniku migrantu odobren boravak. Od dana pristupanja Hrvatske EU, sukladno novom Zakonu o strancima iz srpnja 2007. godine, ta kategorija stranaca više neće trebati radnu dozvolu za rad na području Hrvatske.

Problematika **obrazovanja djece migranata** (Direktiva Vijeća 77/486/EEZ i čl. 12. Uredbe (EEZ) br. 1612/68) u cijelosti su predmet poglavlja 26. „Obrazovanje i kultura“ (plan usklađivanja zakonodavstva, uključujući primjenu načela zabrane diskriminacije na svim obrazovnim razinama, izložen je u pregovaračkom stajalištu Republike Hrvatske za to poglavlje).

S obzirom da je prisutna određena mjera neusklađenosti hrvatskih propisa (Zakona o upravnim pristojbama, Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti) i pripadajućih podzakonskih akata s mjerodavnim primarnim i sekundarnim izvorima prava EU (čl. 39. Ugovora o EZ, Uredba (EEZ) br. 1612/68, Direktiva 2004/38/EZ), bit će potrebno izvršiti daljnje usklađivanje.

U pogledu **pristupa raspoloživim radnim mjestima** treba napomenuti da se zbog prirode samog posla i potrebne precizne komunikacije za obavljanje pojedinih poslova traži poznavanje hrvatskog jezika (tako npr. u sektoru zdravstva i osnovnog školstva). Republika Hrvatska je svjesna da uvjet poznavanja hrvatskog jezika treba provoditi u iznimnim slučajevima pod testom proporcionalnosti. S tim u vezi, a posebno imajući na umu pravnu snagu uredbi (vertikalna i horizontalna direktna učinka), Hrvatska će od dana pristupanja EU izravno primjenjivati relevantne odredbe Uredbe (EEZ) br. 1612/68, te u tom smislu neće biti potrebno mijenjati hrvatske propise.

Hrvatska naglašava da je sukladno Zakonu o radu zabranjena diskriminacija zakonito zaposlenih stranaca u Hrvatskoj u vezi s radom ili na radu (npr. u pogledu uvjeta rada, utvrđivanja zdravstvene sposobnosti za rad, zaštite na radu, plaće, otkaza, članstva u sindikatu, prava na sudjelovanje radnika u odlučivanju, prava da biraju i budu birani za članove radničkog vijeća, prava na obrazovanje ili usavršavanje itd.). Slijedom navedenog, nije potrebno mijenjati postojeće propise.

U odnosu na **dodatne mirovinske sustave** potrebno je usklađivanje s Direktivom 98/49/EZ u pogledu III. stupa mirovinskog sustava - dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, i to u dijelu koji se odnosi na dobrovoljne zatvorene mirovinske fondove. Ovo iz razloga što je svrha navedene Direktive očuvanje prava osiguranika dodatnih mirovinskih sustava koji koriste pravo slobode kretanja iz jedne države u drugu, a to se odnosi na mirovine iz obveznih i dobrovoljnih dodatnih mirovinskih sustava, s izuzetkom sustava obuhvaćenih Uredbom (EEZ) br. 1408/71.

U svrhu implementacije Direktive 98/49/EZ bilo je potrebno pristupiti izradi odgovarajućih izmjena i dopuna Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, te Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje. S tim u vezi, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima usvojen je u Hrvatskom saboru 21. lipnja 2007. godine (NN 71/07). Tim će se zakonskim izmjenama i dopunama danom pristupanja Hrvatske EU omogućiti radnicima migrantima iz država članica EU pristup u dobrovoljno mirovinsko osiguranje bez obzira na njihovo prebivalište, jer je izmijenjenim propisom ukinuto prebivalište u Republici Hrvatskoj kao uvjet za pristup u dobrovoljno mirovinsko osiguranje. Također su uvedeni novi pojmovi dodatnog mirovinskog sustava i dodatne mirovine, koji do sada nisu bili regulirani u hrvatskom zakonodavstvu, kao i pojam izaslanih radnika, koji je do sada bio propisan samo u sustavu generacijske solidarnosti (I. stup mirovinskog osiguranja). U svezi s plaćanjem doprinosa za izaslane radnike uvedena je obveza pokrovitelja zatvorenog mirovinskog fonda da osigura nastavak uplate doprinosa na osobni račun izaslanog radnika. Nadalje, uvedena je mogućnost prekogranične uplate doprinosa, te obveza izvješćivanja osiguranika i potencijalnih osiguranika o pravima na davanja i mogućnostima koje su im ponuđene u uvjetima prelaska na rad u drugu državu članicu. Radnici migranti koji odlaze raditi u drugu državu članicu u svojim će pravima u odnosu na njihovo očuvanje nakon prestanka uplate doprinosa biti izjednačeni s radnicima koji ostaju raditi u Hrvatskoj, temeljem izričite zakonske odredbe. Također je izričito propisana sudska zaštita u slučaju nepoštivanja obveza preuzetih iz Direktive 98/49/EZ. Prekogranično plaćanje mirovinskih davanja u dodatnom mirovinskom sustavu bit će omogućeno donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji je upućen u zakonodavnu proceduru u I. kvartalu 2007. godine.

II.b. EURES

Hrvatski pravni okvir za posredovanje pri zapošljavanju čine sljedeći propisi:

- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03 i 151/03)
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 143/02, 33/05)
- pripadajući podzakonski propisi [Pravilnik o obavljanju djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem izvan Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (NN 96/02), Pravilnik o načinu prijavljivanja i vođenju evidencija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (NN 57/06), Pravilnik o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad (NN 94/02), Pravilnik o odgovarajućem smještaju (NN 96/02), Odluka o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova (NN 92/03), Odluka o isplati novčane naknade u jednokratnom iznosu (NN 92/03)].

Najvažnija relevantna pravna stečevina EU:

- Ugovor o osnivanju Europske zajednice (čl. 40-41. UEZ)
- EURES Povelja
- 2003/8/EZ: Odluka Komisije od 23. prosinca 2002. kojom se provodi Uredba Vijeća (EEZ) br. 1612/68 u odnosu na usklađivanje ponude i potražnje radnih mjesta.

Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti su propisane djelatnosti koje u zemlji i inozemstvu obavlja Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ). To su: posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, obrazovanje u cilju povećanja zapošljavanja radne snage, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, aktivno djelovanje na tržištu rada u cilju poticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, te novog zapošljavanja i samozapošljavanja. HZZ navedene djelatnosti obavlja za nezaposlene i zaposlene tražitelje zaposlenja, poslodavce i druge osobe koje traže informacije i savjete o uvjetima i mogućnostima zapošljavanja.

U svrhu potpunog izjednačavanja tražitelja zaposlenja iz država članica EU i članova njihovih obitelji s hrvatskim državljanima potrebno je izmijeniti odredbe relevantnih propisa koje se odnose na prijavu državljana EU nadležnoj službi za zapošljavanje u Hrvatskoj.

Procjenjuje se da sadašnje ustrojstvo te teritorijalna pokrivenost i dostupnost HZZ-a (Središnja služba, 22 područne službe i 94 ispostave) većim dijelom zadovoljavaju uvjete za sudjelovanje u okviru EURES mreže. Međutim, potrebne su određene tehničke i organizacijske prilagodbe te jačanje administrativnih sposobnosti kako bi se učinkovito provele mjere iz Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i Odluke Komisije 2003/8/EZ.

II.c. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti

Hrvatski pravni okvir na ovom području čine bilateralni ugovori o socijalnom osiguranju s 24 države (od toga sa 16 država članica EU: Austrijom, Njemačkom, Slovenijom, Slovačkom, Češkom, Nizozemskom, Luksemburgom, Italijom, Belgijom, Mađarskom, Francuskom, Poljskom, Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske, Danskom, Švedskom i Bugarskom) te sljedeći domaći propisi:

- Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06, 105/06 i 118/06)
- Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06)

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05 i 85/06)
- Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 85/06)
- Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja (NN 147/02, 175/03 i 177/04)
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 114/97)
- Zakon o roditeljskom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki (NN 24/96, 109/97, 82/01 i 30/04)
- Zakon o mirovinskom osiguranju (NN 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05)
- Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 49/99, 63/00, 103/03, 177/04, 71/07)
- Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 106/99 i 63/00)
- Zakon o najvišoj mirovini (NN 162/98, 82/01)
- Zakon o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (NN 71/99, 46/07)
- Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN 174/04, 92/05)
- Zakon o listi tjelesnih oštećenja (NN 162/98)
- Zakon o listi profesionalnih bolesti (NN 162/98)
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03, 151/03)
- Zakon o doplatku za djecu (NN 94/01, 138/06)
- Uredba o medicinskom vještačenju u mirovinskom osiguranju (NN 52/99, 145/99, 24/00, 52/00)
- Uredba o opsegu i sadržaju medicinske dokumentacije (NN 94/98)
- pripadajući podzakonski propisi [s obzirom da sadrže obično postupovne odredbe i odredbe tehničke naravi navodimo samo neke od važnijih: Statut Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (NN 163/98, 86/03), Pravilnik o načinu plaćanja i obračunavanja doprinosa za mirovinsko osiguranje (NN 1/05), Pravilnik o kontroli podataka o stažu osiguranja, osnovicama za obračun doprinosa i o uplaćenim doprinosima za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja (NN 69/03, 98/05), Pravilnik o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (NN 98/05, 35/06), Jedinствена metodološka načela za vođenje matične evidencije o osiguranicima obveznicima uplaćivanja doprinosa i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja (NN 2/99), Pravilnik o predstavkama i pritužbama osiguranika (NN 142/99), Pravilnik o načinu prijavljivanja i odjavljivanja, te stjecanju statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 31/07), Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 120/06 i 136/06), Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu (NN 12/06 – pročišćeni tekst i 24/06), Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala (NN 25/05, 41/05, 88/05, 125/05, 155/05, 24/06, 36/06, 46/06, 88/06, 96/06, 112/06 i 136/06), Pravilnik o načinu propisivanja, izdavanja i naplaćivanja lijekova (NN 135/02, 158/03, 43/04, 81/04, 5/05, 88/05, 155/05 i 24/06), Pravilnik o sastavu, ovlastima i načinu rada liječničkih povjerenstava Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (NN 76/02 i 73/03), Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnoga zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti (NN 32/03), Pravilnik o doprinosima za obvezna osiguranja (NN 1/05 i 14/05), Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja prava na pomoć za opremu novorođenog djeteta (NN 58/94), Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za porodni dopust nezaposlene majke koja je stekla pravo na naknadu pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, nezaposlene

majke koja ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad i majke koja je korisnica mirovine (NN 105/01)].

Najvažnija relevantna pravna stečevina EU:

- Ugovor o osnivanju Europske zajednice (čl. 42. UEZ)
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice
- Uredba Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. kojom se utvrđuje postupak provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice
- Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Hrvatsko socijalno zakonodavstvo obuhvaća mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i obiteljska davanja (doplatak za djecu), dakle sve grane socijalnog osiguranja obuhvaćene Uredbom (EEZ) br. 1408/71 odnosno Uredbom (EZ) br. 883/2004, kao i provedbenim uredbama. Posebna značajka hrvatskog sustava socijalnog osiguranja/sigurnosti je da ne postoji posebni sustav za nesreće na poslu i profesionalne bolesti, koji bi objedinjavao kratkoročna i dugoročna davanja za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti, već su kratkoročna davanja (davanja za slučaj bolesti i zdravstvena zaštita pod povoljnijim uvjetima) predviđena u sustavu zdravstvenog osiguranja, a dugoročna davanja u sustavu mirovinskog osiguranja (invalidske i obiteljske mirovine pod povoljnijim uvjetima, novčana naknada za tjelesno oštećenje). Od 3. kolovoza 2006. uspostavljen je poseban sustav zdravstvenog osiguranja zaštite zdravlja na radu.

Što se tiče osobnog djelokruga zakonodavstvo pokriva zaposlene i samozaposlene osobe (samostalne djelatnike) te članove obitelji. Iznimka je jedino osiguranje za slučaj nezaposlenosti, kojim su samo obuhvaćene osobe u radnom odnosu.

Hrvatska primjenjuje načelo obveznog osiguranja i to za mirovinsko osiguranje i osiguranje za slučaj nezaposlenosti prema mjestu zaposlenja (*lex loci laboris*), za zdravstveno osiguranje prema mjestu prebivališta/boravišta (*lex loci domicilii*), a doplatak za djecu ostvaruje se pod uvjetom hrvatskog državljanstva ili stalnog boravka.

Mogućnost zbrajanja razdoblja osiguranja pri ostvarivanju prava predviđena je ugovorima o socijalnom osiguranju koje je Republika Hrvatska sklopila s drugim državama o socijalnom osiguranju. Također je predviđena i mogućnost izvoza davanja (npr. u pogledu mirovina).

Doplatak za djecu i rodiljna naknada za nezaposlene majke ostvaruje se pod uvjetom hrvatskog državljanstva i stalnog boravka i ne može se izvoziti. Rodiljna naknada za zaposlene i samozaposlene roditelje u trajanju do 6 mjeseci ostvaruje se temeljem zdravstvenog osiguranja.

Radi osiguranja lakše provedbe pravne stečevine EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti planiraju se izmjene pojedinih podzakonskih akata.

Institucionalni okvir za buduću primjenu pravila koordinacije sustava čine:

- 1) na području mirovinskog osiguranja i obiteljskih davanja (invalidnost, starost, smrt, te doplatak za djecu - jedna od naknada temeljem obiteljskog statusa):

- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje kao nadležna ustanova u odnosu na sustav generacijske solidarnosti i doplatak za djecu (Središnja služba, 18 područnih službi i 84 ispostava) te
  - Središnji registar osiguranika (REGOS) i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), u odnosu na mirovine iz tzv. drugog stupa, kao nadležne ustanove
  - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, a u odnosu na obiteljska davanja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, kao nadležna tijela, te Ministarstvo financija-Porezna uprava, kao tijelo državne uprave nadležno za financijski nadzor;
- 2) na području zdravstvenog osiguranja:
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, kao nadležna ustanova na području zdravstvenog osiguranja (Direkcija s 20 područnih ureda i 87 ispostava), a prema novim propisima Hrvatski zavod za obvezno zdravstveno osiguranje
  - Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, kao nadležno tijelo;
- 3) na području osiguranja za slučaj nezaposlenosti te takvih davanja:
- Hrvatski zavod za zapošljavanje kao nadležna ustanova (Središnja služba, 22 područne službe i 94 ispostave)
  - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, kao nadležno tijelo.

Navedene nadležne ustanove imaju dugogodišnju tradiciju u obavljanju poslova koordinacije socijalne sigurnosti, s obzirom da dugi niz godina primjenjuju bilateralne ugovore o socijalnom osiguranju. Njihovo iskustvo na provedbi ugovora o socijalnom osiguranju predstavlja temelj za uspješnu provedbu uredbi za koordinaciju. Međutim, zbog povećanog broja slučajeva u primjeni Uredbi bit će potrebno ojačati administrativne strukture (posebice u cilju povećanja apsorpcijske moći i eventualnih budućih financijskih potpora), te izvršiti određene tehničke i organizacijske prilagodbe.

II.d. Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja

Najvažnija relevantna pravna stečevina EU:

- 2003/751/EZ: Odluka br. 189 od 18. lipnja 2003. s ciljem uvođenja Europske zdravstvene iskaznice koja će zamijeniti formulare neophodne za primjenu Uredbi Vijeća (EEZ) br. 1408/71 i (EEZ) br. 574/72 u vezi s pristupom zdravstvenoj zaštiti za vrijeme privremenog boravka u državi članici različitoj od nadležne države odnosno države prebivališta
- 2003/752/EZ: Odluka br. 190 od 18. lipnja 2003. koja se odnosi na tehničke specifikacije Europske zdravstvene iskaznice
- 2003/753/EZ: Odluka br. 191 od 18. lipnja 2003. koja se odnosi na zamjenu formulara E 111 i E 111 B s Europskom zdravstvenom iskaznicom.

Republika Hrvatska je do sada sklopila Dogovor o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja s tri države članice EU (Slovenijom, Češkom i Mađarskom). U tom smislu se od 2005. godine u Hrvatskoj počelo s jednostranom primjenom Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja. Bilateralni dogovori sa spomenutim državama o primjeni te iskaznice su u potpunosti izrađeni u smislu odredbi Odluka br. 189 (2003/751/EZ), br. 190 (2003/752/EZ) i br. 191 (2003/753/EZ), a prema tome je osmišljen i program informatičke obrade relevantnih podataka. Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja je zamijenila postojeće tiskanice te osnovom iste osigurane osobe navedenih država ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu izravno u zdravstvenim ustanovama i ordinacijama privatne prakse koje

su u ugovornom odnosu s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, a u opsegu utvrđenom bilateralnim sporazumima.

Slijedom navedenog, do dana pristupanja EU Hrvatska će biti spremna implementirati Odluku br. 189 (2003/751/EZ), Odluku br. 190 (2003/752/EZ) i Odluku br. 191 (2003/753/EZ), u koju svrhu neće biti potrebno izvršiti značajnije dodatne tehničke i organizacijske prilagodbe.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

Zakonodavstvo Republike Hrvatske koje uređuje područja obuhvaćena poglavljem 2. „Sloboda kretanja radnika“ djelomično je usklađeno s pravnom stečevinom EU. Hrvatska smatra da se postojeće nesuglasje u pojedinim propisima prikazano tijekom analitičkog pregleda zakonodavstva može učinkovito i na vrijeme ukloniti radi pune i pravilne provedbe pravne stečevine EU.

U Hrvatskoj postoji institucionalni okvir potreban za provedbu pravne stečevine u ovom poglavlju, no potrebna je njegova odgovarajuća prilagodba i dodatno jačanje.

U cilju postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine u području slobode kretanja radnika Hrvatska će nastaviti s daljnjim usklađivanjem zakonodavstva, kao i s jačanjem postojećih administrativnih kapaciteta. Aktivnosti i mjere koje Hrvatska u tom smislu planira poduzeti opisuju se u nastavku stajališta, a pregled rokova za usklađivanje ključnih propisa s pravnom stečevinom EU prikazan je u Prilogu 1., koji čini sastavni dio ovog stajališta.

III.a. Pristup tržištu rada

Radi ostvarivanja potpunog usklađivanja i učinkovite provedbe relevantne pravne stečevine u području pristupa tržištu rada (čl. 39. Ugovora o EZ, Uredba (EEZ) br. 1612/68 i Direktiva 2004/38/EZ) planirano je nekoliko zakonodavnih aktivnosti.

U I. kvartalu 2008. predviđena je izrada izmjena i dopuna Zakona o upravnim pristojbama te pripadajućih podzakonskih akata kako bi se omogućilo što jednostavnije, brže i besplatno ishodenje viza za članove obitelji radnika migranata iz država članica EEP kojima je viza potrebna za ulazak i boravak. Navedene izmjene propisa stupit će na snagu danom pristupanja Hrvatske EU.

U svrhu potpunog izjednačavanja tražitelja zaposlenja iz država članica EU i članova njihovih obitelji s hrvatskim državljanima potrebno je izmijeniti odredbe koje se odnose na prijavu državljanina EEP nadležnoj službi za zapošljavanje u Hrvatskoj. Izrada izmjena i dopuna Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti te pripadajućih podzakonskih akata, koje će stupiti na snagu danom pristupanja Hrvatske EU, predviđena je za I. kvartal 2008. godine.

U svrhu implementacije Direktive 98/49/EZ Hrvatska je donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN 71/07), te je u zakonodavnu proceduru u I. kvartalu 2007. uputila izmjene i dopune Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i

isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje bit će omogućeno prekogranično plaćanje mirovinskih davanja u dodatnom mirovinskom sustavu. Također je izrijekom predviđena sudska zaštita u slučaju nepoštivanja obveza preuzetih iz Direktive 98/49/EZ.

U cilju implementacije direktiva s područja mirovinskog osiguranja u provedbene propise, kao i kvalitetnijeg provođenja upravnog nadzora nad zakonitošću rada i upravnih akata Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Upravi za mirovinsko osiguranje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva tijekom 2007. godine planira se zaposliti (uz dva postojeća viša stručna savjetnika – VSS) još 6 osoba visoke stručne spreme - 2 viša stručna savjetnika, 2 stručna savjetnika i 2 stručna suradnika.

III.b. EURES

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) trenutno ne pruža besplatne usluge savjetovanja (*counselling*) i posredovanja pri zapošljavanju stranim državljanima. To će se pitanje za državljane država članica EU te članove njihovih obitelji urediti planiranim izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti te pripadajućih podzakonskih akata, koje su predviđene za I. kvartal 2008. godine.

U svrhu učinkovite provedbe mjera iz Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i Odluke Komisije 2003/8/EZ u pogledu sudjelovanja u mreži EURES, unutar HZZ-a će biti potrebno izvršiti određene tehničke i organizacijske prilagodbe te pojačanje administrativnih sposobnosti.

S ciljem organizacijske prilagodbe i pojačanja administrativnih sposobnosti planirano je da se u Odjelu Središnje službe HZZ-a zaposli 10 osoba, a na regionalnoj razini po jedna osoba u svakoj od 18 Područnih službi, te po dvije osobe u svakoj od 4 veće područne službe (Zagreb, Split, Osijek i Rijeka).

Planirana dinamika zapošljavanja u odjelima za provođenje međunarodnih projekata HZZ-a u razdoblju od 2007. do 2009.

HZZ	POSTOJEĆE STANJE	BROJ DJELATNIKA KOJI HZZ PLANIRA ZAPOSITI U ODJELIMA ZA PROVOĐENJE MEĐUNARODNIH PROJEKATA			UKUPNO
		2007	2008	2009	
Središnja služba	4	1	3	2	10
Područne službe Osijek, Rijeka, Split i Zagreb	1	-	3	4	8
Područne službe – ostalih 18	-	-	8	10	18
UKUPNO	5	1	14	16	36

Nadalje, pristupanjem Hrvatske u EU, HZZ planira zaposliti 15 osoba koje će biti uključene u pružanje usluga EURES-a, i to u Središnjoj službi 2 osobe (1 rukovoditelj Odjela za EURES i 1 savjetnik za EURES), te 13 savjetnika za EURES u područnim službama. Ove osobe će proći početni program osposobljavanja radi kvalifikacije za savjetnike EURES-a.

U okviru tehničke prilagodbe bit će potrebna nadogradnja softverske platforme HZZ-a, i to nadogradnja postojeće aplikacije, nova aplikacija za razmjenu podataka unutar EURES-a i nova web stranica za EURES.

Za podršku novim aplikativnim programima potrebna je i nabava nove računalne opreme i to dva servera (web i baza) i 15 kompjutera.

III.c. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti

U primjeni relevantnih uredbi iz područja koordinacije sustava socijalne sigurnosti na području mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te osiguranja za slučaj nezaposlenosti ne očekuju se veće poteškoće, osim porasta broja slučajeva zbog povećanog broja država s kojima će Hrvatska morati koordinirati sustav, odnosno zbog porasta broja stranih državljana koji koriste pravo slobodnog kretanja na području EU.

Pristupanjem Hrvatske u EU i prihvaćanjem njezine pravne stečevine prestat će vrijediti dvostrani ugovori o socijalnom osiguranju, te će se umjesto njih primjenjivati uredbе za koordinaciju. Međutim, neki od ugovora između Republike Hrvatske i država članica odnose se i na prebijanje međusobnih obveza između bivše SFRJ i drugih država (Austrija, Italija, Mađarska i Njemačka), koje je Hrvatska preuzela na temelju sukcesije međunarodnih ugovora i na temelju kojih su preuzeta stečena prava iz mirovinskog osiguranja. Za odredbe ugovora s navedenim državama koje se odnose na preuzeta stečena prava iz mirovinskog osiguranja Hrvatska ovime predlaže izuzimanje od primjene uredbi za koordinaciju, te iste predlaže uvrstiti u Prilog III. Uredbe (EEZ) br. 1408/71, odnosno u odgovarajući Prilog Uredbe (EZ) br. 883/2004.

U području mirovinskog osiguranja, područje primjene koordinacije pristupanjem Hrvatske u EU proširit će se na dodatnih 11 država članica (pored dosadašnjih 16 država članica s kojima Hrvatska primjenjuje ugovore o socijalnom osiguranju), te na još dvije države EEP (Island i Lihtenštajn; s Norveškom kao članicom EEP i Švicarskom Hrvatska već primjenjuje ugovor o socijalnom osiguranju), što predstavlja proširenje na ukupno 13 novih država.

Neizvjesno je koliko će se stranih radnika iz tih država zapošljavati u Hrvatskoj, jer će to ovisiti o promjenjivosti gospodarskih čimbenika, te za sada ne postoje službene projekcije o potencijalnom broju stranih radnika migranata. Međutim, izvjesno je da će doći do proširenja opsega poslova, a što će sve utjecati i na povećanje troškova poslovanja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Primjena Uredbe (EEZ) br. 1408/71 i Uredbe (EEZ) br. 574/72 utjecat će na povećanje rashoda u dijelu koji se odnosi na poslovanje Sektora provedbe međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i Sektora provedbe mirovinskog osiguranja, dok će primjena Uredbe (EZ) br. 883/2004 utjecati i na povećanje rashoda za informatičku opremu.

U svrhu lakše provedbe relevantne pravne stečevine, do dana pristupanja EU Hrvatska će izmijeniti i dopuniti odredbe Pravilnika o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U području zdravstvenog osiguranja, Hrvatska procjenjuje da će uvođenje Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja, zbog svoje prirode, doprinijeti smanjenju opsega administrativnog poslovanja. Međutim, s obzirom da je Hrvatska turistička zemlja, doći će do povećanja troškova - financijskih izdataka za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite pružene za vrijeme privremenog i stalnog boravka na teritoriju Hrvatske.

U pravilu se troškovi zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka na teritoriju druge države nadoknađuju u stvarnim iznosima (ako je dogovorena nadoknada troškova). Sukladno čl. 102. (8) točka 3. Uredbe (EEZ) br. 574/72 kojom se utvrđuje postupak provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 nakon što se utvrde iznosi nadoknada na osnovi stvarnog troška, isti se nadoknađuju za svako polugodište tijekom idućeg polugodišta. Kako je većinom bilateralnih ugovora na snazi dogovoren tromjesečni obračun troškova, a čega se HZZO pridržava pri iskazivanju svojih potraživanja inozemnim nadležnim nositeljima, svako produljenje rokova obračuna i nadoknade troškova dovelo bi do odgode i produljenja razdoblja kreditiranja inozemnog partnera odnosno do privremenog duljeg opterećenja sredstava Državnog proračuna. Iako rokovi obvezuju obje strane, s obzirom na sadašnje pokazatelje o međusobnim dugovanjima svako produljenje rokova imalo bi nepovoljan utjecaj na Republiku Hrvatsku. S obzirom na mogućnost dogovora o rokovima nadoknade iz čl. 102. (8) točka 5. Uredbe (EEZ) br. 574/72 bit će potrebno nastojati zadržati rokove obračuna i nadoknade iz bilateralnih ugovora što u odnosu na sadašnje stanje ne bi dodatno opterećivalo sredstva Proračuna.

Glede država članica s kojima Hrvatska nema sklopljen bilateralni ugovor, ukoliko se ne dogovore kraći rokovi s obzirom na polugodišnji obračun troškova zdravstvene zaštite i protek vremena do nadoknade troškova u određenom vremenskom razdoblju, ti će troškovi teretiti sredstva Proračuna. U nedostatku bilateralnog dogovora postupak obračuna troškova i nadoknade reguliran je odredbama Uredbe (EEZ) br. 1408/71 i Uredbe (EEZ) br. 574/72 te je ubrzanje moguće samo u dijelu obrade podataka, što bi trebalo omogućiti programima obračuna troškova u HZZO-u na čemu se već počelo raditi.

Kako nisu poznati podaci o troškovima liječenja osoba koje dolaze iz država članica EEP (države članice EU, Island, Lihtenštajn i Norveška) s kojima za sada Hrvatska nema sklopljene bilateralne ugovore i koje su osobno podmirivale troškove zdravstvene zaštite, procjenjuje se da bi troškovi zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka kao i u slučaju prebivališta u Hrvatskoj sa sadašnjih u prosjeku 180.000.000,00 kn mogli porasti na 250.000.000,00 kn godišnje.

S obzirom na slobodno kretanje radne snage može se očekivati i porast broja članova obitelji inozemnih osiguranika s prebivalištem u Hrvatskoj. Za države s kojima dosada nije sklopljen bilateralni ugovor, a s obzirom na postojeće iskustvo i pravila EU, te bi troškove nadležni inozemni nositelji trebali nadoknađivati u stvarnim iznosima, a troškovi bi privremeno teretili sredstva Državnog proračuna. Ti su troškovi uzeti u obzir pri procjeni rasta troškova zdravstvene zaštite inozemnih osiguranika u Hrvatskoj. Napominjemo da je novosklopljenim bilateralnim ugovorima koji su u primjeni, za kategoriju osiguranih osoba (članovi obitelji radnika i samozaposlenih osoba) kao i za korisnike inozemne mirovine i njihove članove obitelji dogovorena paušalna nadoknada troškova, i to s Njemačkom jednostrano (samo za osobe s prebivalištem u Hrvatskoj), a obostrano s Austrijom, Slovenijom i Nizozemskom. Preuzetom konvencijom s Francuskom za te kategorije je također predviđena paušalna nadoknada troškova zdravstvene zaštite, ali je novim bilateralnim ugovorom (parafiran) s Hrvatskom predviđena nadoknada troškova u stvarnim iznosima što se pokazuje i kao trend u odnosima među državama članicama EU.

Paušalna nadoknada troškova zdravstvene zaštite u pravilu se dogovara za brojnije kategorije osoba koje imaju pravo na punu zdravstvenu zaštitu, a u cilju smanjenja troškova obrade i dostave dokumentacije među partnerima, uz postizanje nadoknade u iznosu približno jednakom iznosu stvarnih troškova zdravstvene zaštite, što je uređeno metodologijom izračuna paušala. Sadašnjim bilateralnim ugovorima u primjeni u Hrvatskoj, metodologija izračuna paušala potpuno odgovara odredbama Uredbe (EEZ) br. 574/72. Pristupanjem u EU problem se očekuje u realizaciji nadoknade budući da je sam postupak utvrđivanja iznosa paušala dugotrajniji. To će privremeno opteretiti sredstva Proračuna tamo gdje među nositeljima dosada nije predviđeno plaćanje akontacije (Austrija i Nizozemska).

S obzirom na mogućnost slobodnog kretanja radnika očekuje se i porast broja članova obitelji hrvatskih osiguranika s prebivalištem u drugim državama članicama EEP (države članice EU te Island, Lihtenštajn, Norveška). Imajući u vidu pravila EU te brojnost i kategorije osiguranika očekuje se da će se troškovi zdravstvene zaštite tih osoba nadoknađivati u stvarnim iznosima.

Također se očekuje povećanje troškova zdravstvene zaštite hrvatskih osiguranika za vrijeme privremenog boravka na teritoriju drugih država EEP budući da će se Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja koristiti na području svih država članica bez obzira na postojanje ili nepostojanje bilateralnog ugovora o socijalnom osiguranju. Za sve te države vrijedilo bi pravilo da se pri pružanju hitnih davanja u naravi s medicinskog stajališta, u obzir mora uzeti i predviđeno vrijeme boravka osigurane osobe na području te države. To znači primjenu definicije kojom se pod hitnom zdravstvenom zaštitom smatraju sve usluge koje se ne mogu otkloniti do namjeravanog povratka u državu prebivališta (kao što je to predviđeno bilateralnim ugovorom s Njemačkom) i jedan je od mogućih čimbenika porasta troškova.

U svrhu učinkovite provedbe relevantne pravne stečevine EU, do pristupanja je potrebno izvršiti izmjene odredbi Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu, u cilju njihovog usklađivanja s odredbama Uredbi (EEZ) br. 1408/71, (EEZ) br. 574/72 i (EZ) br. 883/2004, kako bi se omogućilo nesmetano korištenje zdravstvene zaštite na teritoriju EEP. Navedene izmjene će utjecati na porast troškova zdravstvene zaštite za vrijeme privremenog boravka u državama EEP. S obzirom na navedeno procjenjuje se da bi rashodi za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu mogli sa sadašnjih cca 100.000.000,00 kn porasti na 150.000.000,00 kn godišnje.

U pogledu obiteljskih davanja (doplatak za djecu i roditeljske naknade za nezaposlene majke), Hrvatska očekuje povećani priliv novih korisnika obzirom na povećanu imigraciju radnika i osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost s članovima obitelji iz država članica EEP te mogućnost potencijalnog izvoza tih davanja. U tom smislu, bit će potrebna tehnička prilagodba postojećeg sustava te jačanje kadrovskih potencijala u svrhu bržeg obračuna i kontrole ovih davanja.

U odnosu na jednokratnu novčanu pomoć za opremu novorođenog djeteta, Hrvatska smatra da to jednokratno davanje treba izuzeti iz primjene Uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, i to sukladno čl. 1 (u)(i) Uredbe (EEZ) br. 1408/71 i čl. 1(z) Uredbe (EZ) br. 883/2004.

U svrhu učinkovite provedbe relevantne pravne stečevine, do dana pristupanja EU Hrvatska predviđa izmjene i dopune sljedećih zakonskih i podzakonskih akata: Zakona o doplatku za

djecu; Zakona o rodiljnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki (planirano uređivanje materije novim posebnim propisom u okviru poglavlja 19. „Socijalna politika i zapošljavanje” – Zakon o obiteljskim i roditeljskim pravima i naknadama); Pravilnika o načinu ostvarivanja prava na novčanu naknadu za porodni dopust nezaposlene majke koja je stekla pravo na naknadu pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, nezaposlene majke koja ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad i majke koja je korisnica mirovine; te Pravilnika o pravima, uvjetima i načinu korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu.

U odnosu na **jačanje administrativnih kapaciteta** u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti Hrvatska ističe sljedeće:

Što se tiče nadzornih tijela - Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi - na povećanje troškova utjecat će uspostava banke podataka za izaslane radnike, kao i uspostava informatičke povezanosti dvaju nadležnih tijela (MINGORP i MZSS) i dviju nadležnih ustanova (HZMO i HZZO).

Nadalje, u svrhu kvalitetnijeg provođenja upravnog nadzora nad zakonitošću rada i upravnih akata Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u Upravi za mirovinsko osiguranje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva tijekom 2007. godine planirano je jačanje administrativnih kapaciteta. Planira se zaposliti novih 6 državnih službenika (vidi gore pod III.a.).

U Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, koji provodi obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i koji je ustrojen kroz Središnju službu, 18 područnih službi i 84 ispostave s ukupno 3397 zaposlenika, se tijekom predpristupnog razdoblja ne planira povećanje administrativnih kapaciteta, već samo unutarnja preraspodjela zaposlenih radi jačanja administrativnih sposobnosti na poslovima provedbe uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Sada je u tijeku i preustroj HZMO-a, koji se financira iz kredita Svjetske banke u okviru Projekta ulaganja u mirovinski sustav, a u svrhu racionalnijeg poslovanja HZMO-a.

Nadalje, unutar postojećih kapaciteta HZMO-a planira se organiziranje posebnih ustrojbenih službi za provedbu propisa iz sustava doplatka za djecu te organiziranje ustrojbene jedinice unutar nadležnog nadzornog tijela (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti) s odgovarajućom opremom za praćenje primjene provedbe propisa u području obiteljskih davanja.

U Hrvatskom zavodu za obvezno zdravstveno osiguranje, koji je ustrojen kroz Središnju službu, 20 područnih službi i 87 ispostave s ukupno 2261 zaposlenika, se tijekom predpristupnog razdoblja također ne planira povećanje administrativnih kapaciteta, već samo unutarnja preraspodjela zaposlenih radi jačanja administrativnih sposobnosti na poslovima provedbe uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Novi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu je osnovan Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (NN 130/06), te su u tijeku pripreme za Upis ovoga Zavoda u sudski registar te za imenovanje Upravnog vijeća.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je ustrojen kroz Središnju službu, 22 područne službe koje u svom sastavu imaju 94 ispostave s ukupno 1193 službenika. Tijekom predpristupnog razdoblja u ovom se dijelu ne planira znatnije povećanje administrativnih kapaciteta, već samo unutarnja preraspodjela zaposlenih radi jačanja administrativnih sposobnosti. U tijeku je i provedba programa CARDS 2003 „Reorganizacija i decentralizacija Hrvatskog zavoda za zapošljavanje”.

Zaključno, u odnosu na specifičnosti primjene uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, Hrvatska će se u kasnijoj fazi posebno detaljno očitovati na sve relevantne priloge Uredbe (EEZ) br. 1408/71, Uredbe (EEZ) br. 574/72, te Uredbe (EZ) br. 883/2004 i njezine provedbene uredbe (kada ona bude donesena).

III.d. Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja

Republika Hrvatska je spremna sa svim državama članicama EU, koje za to pokažu interes, sklopiti bilateralne dogovore o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja. Međutim, do pristupanja EU, Hrvatska nema namjeru hrvatskim osiguranim osobama omogućiti korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu na osnovi Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja.

Slijedom činjenice da Hrvatska na osnovi bilateralnih dogovora već pruža zdravstvenu zaštitu po osnovi Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja, do dana pristupanja EU Hrvatska će biti spremna implementirati Odluku br. 189 (2003/751/EZ), Odluku br. 190 (2003/752/EZ) i Odluku br. 191 (2003/753/EZ), u koju svrhu neće biti potrebno izvršiti značajnije dodatne tehničke i organizacijske prilagodbe.

Pristupanjem EU, Hrvatska odnosno HZZO će svojim osiguranim osobama omogućiti korištenje zdravstvene zaštite u drugim državama članicama, kao i državama na području EEP (Island, Lihtenštajn, Norveška) na osnovi Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja.

Usporedo sa sadašnjim projektom izrade nacionalne „pametne iskaznice zdravstvenog osiguranja“, osiguranim osobama iz Hrvatske omogućit će se korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu na osnovi Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja koja bi se izdavala kao posebna dodatna iskaznica zdravstvenog osiguranja. Ta bi se iskaznica u pravilu izdavala na određeno vrijeme s rokom važenja do tri mjeseca (što je i razdoblje za koje nije potrebno tražiti dozvole boravka), uz mogućnost produženja. U tu svrhu Hrvatska će izdavati plastične iskaznice s magnetskom trakom za čiju implementaciju već postoji tehnička opremljenost u HZZO-u. Personaliziranje iskaznice je moguće metodom embosiranja te bi se ona koristila kao kreditna kartica. S obzirom da i dobar dio država članica EU ima takvu iskaznicu smatramo da to ne bi predstavljalo prepreku pri njezinu korištenju u inozemstvu.

Ocjenjuje se da u tom slučaju dodatna sredstva osim troška izrade iskaznice ne bi bila potrebna budući da je cijeli posao moguće napraviti uz postojeću tehniku, bazu podataka te redovne poslove koji se sada obavljaju u HZZO-u.

PRILOG 1.**PLAN USKLAĐIVANJA KLJUČNIH PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM EU**

Naziv propisa	Nositelj	Rok usklađivanja (upućivanje u proceduru Vlade RH)
Zakon o upravnim pristojbama (NN 8/96, 77/96, 131/97, 68/98, 66/99, 145/99, 30/00, 116/00, 163/03, 17/04, 110/04, 141/04)	MFIN	I. kvartal 2008.
Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN 32/02, 86/02, 114/03, 151/03)	MINGORP HZZ	I. kvartal 2008.
Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (NN 106/99, 63/00)	MINGORP	U I. kvartalu 2007. - upućen u proceduru Usvojen na VRH 28.3.2007. U HS je 20.4.2007. usvojen prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama te je upućen u II. čitanje
Zakon o doplatku za djecu (NN 94/01, 138/06)	MOBMS	III. kvartal 2007.